

Gezond en ethisch sporten vraagt kinderrechtenkader

Kinderen hebben recht op vrije tijd, spel en recreatieve activiteiten, aangepast aan hun mogelijkheden en leeftijd. Klachten bij de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat tonen aan dat de invulling van dit recht niet altijd even ethisch en respectvol verloopt. Het Kinderrechtencommissariaat gaf eerder al advies over deze knelpunten.¹

Daarom betreurt het Kinderrechtencommissariaat dat 'de rechten van het kind' in het nieuw ontwerp van het decreet over gezond en ethisch sporten² niet meer expliciet vermeld worden in artikel 2 dat over 'begrippen en definitie' gaat.

Het oprichten van een kenniscentrum juicht het Kinderrechtencommissariaat toe. Het kan goede praktijken, met respect voor de rechten van het kind, aan het licht brengen.

1. Begrip en definitie 'Ethisch Sporten'

In het decreet van 13 juli 2007 over medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening³ werd in de definitie van ethisch sporten nog expliciet verwezen naar de rechten van het kind als onderdeel van het geheel van positieve waarden. In het nieuw ontwerp van het decreet over gezond en ethisch sporten van

¹ Zie het memorandum en eerdere adviezen van het Kinderrechtencommissariaat over topsport en jeugdopleidingen van voetbalcompetitie op www.kinderrechtencommissariaat.be bij adviezen en standpunten. Zie ook KIRECO, *Open Forum: Rechten van minderjarigen en sport*, 2004, te consulteren op <http://www.kinderrechtencoalitie.be/uploads/documenten/Verslag%20Open%20Forum%20Sport.pdf>.

² Ontwerp van decreet inzake gezond en ethisch sporten, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-2014, nr. 2280/1.

³ Ontwerp van decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening, tekst aangenomen door de plenaire vergadering, *Parl.St.* VI. Parl., 2006-2007, nr. 1217/6.

13 november 2013, is dit verdwenen.⁴ Nergens verwijst men naar kinderrechten of het Panathlon charter.

Het Kinderrechtencommissariaat betreurt dit omdat doorheen het hele decreet de boodschap wordt gegeven dat het bewaren en bevorderen van gezond en ethisch sporten een maatschappelijke opdracht is voor elke sportorganisatie (en dat de Vlaamse Regering bepaalde verplichtingen kan opleggen). Het kinderrechtenverdrag en de Panathlon-verklaring expliciet vermelden zou een belangrijk signaal zijn. Het zou tegelijkertijd een inspirerend referentiekader en relevante kapstokken aanreiken om die maatschappelijke opdracht concreet vorm te geven en kinderen en jongeren daarbij te betrekken.

De voorgestelde definitie - ethisch sporten ter bewaring en bevordering van de individuele integriteit (fysieke, psychische en seksuele), fair play en sociale integriteit (solidariteit, diversiteit en inclusie) - dekt veel klachten die minderjarigen en hun ouders ons melden. Het gaat over klachten over bejegening door trainers, informatie over en begeleiding bij blessurepreventie en blessurebehandeling en pestproblematieken.

Maar de Klachtenlijn van het Kinderrechtencommissariaat ontvangt ook klachten over geen of te weinig informatie krijgen over transfermodaliteiten. Bijvoorbeeld over de periode wanneer ze een transfer moeten melden bij of aanvragen aan hun club of federatie.

Omdat jonge sporters soms gebrekkig informatie krijgen, moeten ze rekenen op een onderling akkoord tussen clubs om toch te kunnen overstappen. Aan de basis ligt een schending van het recht op informatie, dat nochtans duidelijk omschreven is in het decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar dat de rechten van de minderjarige sporter op het vlak van de contractuele verbintenis, de vrijheidsregeling en de tuchtregeling waarborgt.⁵

Het Kinderrechtencommissariaat is er zich van bewust dat jonge sporters niet zomaar in de loop van de competitie van ploeg kunnen veranderen (belang van het team), maar zelfs wanneer een competitie nog niet begonnen is houden clubs soms transfers tegen.

Het Kinderrechtencommissariaat krijgt elk jaar verschillende meldingen over clubs die niet willen meewerken aan een transfer. Ook dat is voor het Kinderrechtencommissariaat onderdeel van ethisch sporten. Immers, voor minderjarigen gaat sporten om meer dan presteren en plezier maken met hun vrienden in een veilige omgeving. Voor minderjarigen gaat sporten ook over het zelf kunnen (mee)beslissen over de club waar ze sporten. De contractuele verbintenis van de minderjarige met een sportclub roept bij melders vragen op. Om lid te worden, moet de minderjarige een overeenkomst sluiten met de sportvereniging, die mee ondertekend wordt door zijn wettige vertegenwoordigers, meestal de ouders. Die overeenkomst regelt de modaliteiten om te kunnen overstappen naar een andere club. Veel melders hebben ethische vragen rond die contractuele verbintenis en het gedwongen karakter ervan. Het Kinderrechtencommissariaat vraagt sportverenigingen om in discussies over transfers het belang van het kind voorop te stellen.

Competitie valt in het water

Negen meisjes tussen 6 en 11 jaar beslissen over te stappen naar een andere waterballetclub. De toekomst van hun club is namelijk hoogst onzeker. Zo is het niet duidelijk wie de kinderen gaat trainen. De club weigert mee te werken aan hun transfer. Daardoor kunnen ze wel trainen bij hun nieuwe club, maar

⁴ Ontwerp van decreet inzake gezond en ethisch sporten, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-2014, nr. 2280/1.

⁵ Decreet tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar, *BS*, 12 september 1996.

niet meedoen aan wedstrijden. Want het is de club die de competitievergunning regelt. De ouders deden al een beroep op bemiddeling van de zwemfederatie, maar zonder resultaat. Ook het Kinderrechtencommissariaat probeert te bemiddelen, maar de voorzitter houdt het been stijf. De meisjes moeten wachten tot de volgende transferperiode. Uiteindelijk mogen ze bijna twee jaar geen wedstrijden meedoen.

Bewegingsvrijheid?

Een 16-jarige jongen wil in leiding gaan van de jeugdbeweging. Om daarvoor tijd vrij te maken, wil hij overstappen van zijn huidige voetbalploeg die in een nationale reeks speelt naar een ploeg op een lager niveau. De jongen laat dat in mei weten aan zijn club, maar die weigert zijn transfer. Hij had het in april moeten melden. De jongen vraagt waar hij terecht kan voor bemiddeling en klaagt aan dat de informatie over transfermodaliteiten erg onduidelijk en moeilijk te vinden is. Hij was niet op de hoogte. De jongen voelt zich beknot in zijn vrije tijd. Het Kinderrechtencommissariaat verwijst naar het meldpunt van de Vlaamse voetbalfederatie die bemiddelt bij de club zodat de jongen toch kan overstappen.

2. Kenniscentrum broodnodig

Het volledige hoofdstuk 'verplichtingen van sportverenigingen' (onder titel 2 het algemeen kader) is verdwenen. Het vorige decreet was meer dwingend. De overheid lijkt zelf een stap terug te zetten. Daartegenover staat de mogelijkheid om een of meer organisaties te erkennen ter beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling op het gebied van gezond of ethisch sporten. Het Kinderrechtencommissariaat acht dergelijk kenniscentrum broodnodig. In de eerste plaats om goede praktijken rond kinderrechten en sport breder bekend te maken.

Clubs die het recht op participatie ter harte nemen kunnen zo een voorbeeld zijn voor andere sportorganisaties. Het Kinderrechtencommissariaat vindt het dan ook positief dat het ontwerp van decreet expliciet aangeeft dat elke sportorganisatie de maatschappelijke opdracht heeft om participatiestructuren voor minderjarigen te bevorderen en te ondersteunen.